

ΥΠΟΜΝΗΜΑ

ΓΙΑ ΤΟ ΠΕΡΙΒΑΛΛΟΝΤΙΚΟ ΠΡΟΒΛΗΜΑ

&

ΤΟ ΕΛΛΕΙΜΜΑ ΤΟΥ ΥΔΑΤΙΚΟΥ ΙΣΟΖΥΓΙΟΥ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΙΑ

(ΕΠΙΔΟΘΗΚΕ ΣΤΗΝ Α.Ε ΤΟΝ ΠΡΟΕΔΡΟ ΤΗΣ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑΣ ΣΤΙΣ 9-06-2003)

- I. Οι επανειλημμένες περίοδοι ξηρασίας στο Θεσσαλικό κάμπο, έχουν αναδείξει με τον πλέον κραυγαλέο τρόπο το έλλειμμα του υδατικού ισοζυγίου της Θεσσαλικής λεκάνης. Ταυτόχρονα έχουν αναδειχθεί και οι σοβαρές επιπτώσεις τόσο στην παραγωγική διαδικασία και στην οικονομία της περιοχής, όσο και στο περιβάλλον και ειδικότερα στη Λ. Πλαστήρα, στον Πηνειό, στους υπόγειους υδροφορείς κ.λ.π. (όπως αποτυπώνονται στις σχετικές φωτογραφίες και στα διαγράμματα που ακολουθούν). Οι εντάσεις που συχνά δημιουργούνται ανάμεσα σε παραγωγούς, τοπικούς φορείς και πολιτικούς εκπροσώπους ορισμένων περιοχών ενός ή περισσότερων γειτονικών νομών, πιστοποιεί με τον πλέον κατηγορηματικό τρόπο, ότι το υπαρκτό υδατικό έλλειμμα, αποτελεί το κυριότερο πρόβλημα για την Θεσσαλία. Το πρόβλημα αυτό - στο βαθμό που παραμένει άλυτο - επηρεάζει πλέον επικίνδυνα τόσο το περιβάλλον της ευρύτερης περιοχής, όσο και ολόκληρο το φάσμα της οικονομικής, κοινωνικής, πολιτικής λειτουργίας στην περιφέρειά μας και δεν αφορά αποκλειστικά και μόνο την αγροτική παραγωγή, όπως θέλουν ορισμένοι να το περιορίσουν.
- II. Η κατάσταση αυτή καταδεικνύει την αδήριτη ανάγκη ολοκλήρωσης των έργων της εκτροπής του άνω ρου του Αχελώου καθώς και των άλλων έργων (Σμοκόβο, Ταμιευτήρας Κάρλας) και βεβαίως επιβεβαιώνει τον περιβαλλοντικό, πρωτίστως, χαρακτήρα τους, αφού αποτελούν την μόνη διέξοδο για την αποφυγή ερημοποίησης του Θεσσαλικού κάμπου. Ταυτόχρονα αναδεικνύει την ανάγκη χάραξης εθνικής

στρατηγικής στον κρίσιμο τομέα της διαχείρισης υδατικών πόρων, που θα δίνει λύσεις στα σοβαρά προβλήματα τόσο σε κεντρικό όσο και σε περιφερειακό επίπεδο.

III. Η χώρα μας αλλά και ειδικότερα η Θεσσαλία, βάλλονται τα τελευταία χρόνια άδικα, για έλλειψη περιβαλλοντικής και οικολογικής ευαισθησίας, με αφορμή την έναρξη κατασκευής μεγάλων έργων στη Θεσσαλία, όπως η εκτροπή του άνω ρου του Αχελώου και η κατασκευή του Ταμιευτήρα Κάρλας (στη θέση της αποξηρανθείσης λίμνης). Για την αποκατάσταση της αλήθειας και προκειμένου να ενημερωθούν οι πολίτες και φορείς που ασχολούνται με τα θέματα αυτά, τονίζουμε τα παρακάτω :

➤ ΑΧΕΛΩΟΣ

Η μεταφορά μέρους των νερών του άνω ρου του Αχελώου, αποτελεί μία σοβαρή παρέμβαση με περιβαλλοντικό και αναπτυξιακό χαρακτήρα, που στοχεύει στην αποτροπή της οικολογικής - περιβαλλοντικής καταστροφής της Θεσσαλικής πεδιάδας. Με το εθνικό αυτό έργο πολλαπλού σκοπού, θα αντιμετωπισθούν τα σοβαρά προβλήματα της ύδρευσης (γιατί τα υπόγεια νερά υφίστανται επιβάρυνση με νιτρικά πάνω από ανεκτά όρια), η δραματική πτώση της στάθμης των υπόγειων υδροφορέων, ο μηδενισμός της παροχής του ποταμού Πηνειού, αλλά και η άρδευση χιλιάδων στρεμμάτων που αρδεύονται πλημμελώς. Ουδείς πλέον σήμερα, αμφισβητεί τις θετικές περιβαλλοντικές επιπτώσεις του έργου για την Θεσσαλία. Ακραίες απόψεις που κατά παράδοση - όπως σε κάθε μεγάλο αναπτυξιακό έργο - υποστηρίζονται από ορισμένες «οικολογικές» οργανώσεις, έχουν ήδη απορριφθεί στο σύνολό τους, τόσο από την κεντρική διοίκηση και την κοινωνία (επιστημονικοί φορείς, τοπική αυτοδιοίκηση κ.λ.π), όσο και από τα αρμόδια θεσμικά όργανα (Σ.Τ.Ε). Είναι άλλωστε γνωστή η τελευταία απόφαση του Σ.Τ.Ε 3478/2000 η οποία, απορρίπτει στην ουσία όλες τις αιτιάσεις των οργανώσεων αυτών, για δήθεν δυσμενείς επιπτώσεις στο περιβάλλον, καταδεικνύει την έλλειψη επιχειρημάτων από την πλευρά τους και αποδέχεται ουσιαστικά μόνο την προστασία ενός μείζονος σημασίας πολιτιστικού μνημείου, του μοναστηρίου του Αγίου Γεωργίου στο Μυρόφυλλο Τρικάλων, η κατάκλυση του οποίου έχει οριστικά απότραπεί με τις κατάλληλες τροποποιήσεις στις αρχικές μελέτες.

Επιπλέον σε ότι αφορά την περιβαλλοντική διάσταση του θέματος, σημειώνουμε ότι τα νερά του Αχελώου αξιοποιούνται ως ανανεώσιμη πηγή ενέργειας από την Δ.Ε.Η, αφού σε όλο το μήκος του έχουν ήδη αναπτυχθεί 5 υδροηλεκτρικά έργα με τα αντίστοιχα φράγματα. Συνεπώς και εάν ακόμη υπήρχαν αρνητικές επιπτώσεις στο περιβάλλον από τα έργα αυτά, προφανώς δεν θα οφείλονται στην εκτροπή του άνω ρου του Αχελώου.

Συνοπτικά η εκτροπή του άνω ρου του Αχελώου :

- Αποτρέπει τους σοβαρούς κινδύνους ερημοποίησης και ξηρασίας της Θεσσαλίας καθώς και το περιβαλλοντικό - οικολογικό "έγκλημα" που αργά αλλά σταθερά συντελείται στην περιοχή, όσο δεν μεταφέρεται νερό από τον άνω ρου του Αχελώου.
- Επιλύει σοβαρά προβλήματα ύδρευσης και επάρκειας νερού για άλλες χρήσεις (βιομηχανία κ.λ.π.)
- Συμβάλλει στην διατήρηση του στρατηγικού πλεονεκτήματος της Θεσσαλίας και της χώρας μας στον γεωργικό τομέα.
- Συμβάλλει αποφασιστικά στον τομέα της παραγωγής ενέργειας αιχμής.
- Ενισχύει την αντιπλημμυρική θωράκιση της Θεσσαλικής πεδιάδας.

Η σχετική με τα έργα του Αχελώου συνοπτική έκθεση που ακολουθεί, περιλαμβάνει όλες τις παραμέτρους του σημαντικού αυτού έργου πολλαπλού σκοπού.

➤ ΚΑΡΛΑ

Η λίμνη Κάρλα δεν αποξηράνθηκε για να αποδοθούν οι εκτάσεις της στην καλλιέργεια, όπως λανθασμένα ισχυρίζονται νεότεροι ανιστόρητοι "κριτές", αποδίδοντας συγχρόνως την αβάσιμη κατηγορία του "περιβαλλοντικού εγκλήματος". Η αποξήρανση έγινε το 1957-60, για να εξυγιανθεί η περιοχή από τα έλη και να προστατευθούν οι κάτοικοι της περιοχής από την ελονοσία και οι παρακάρλιες εκτάσεις περίπου 180.000 στρ. από τις πλημμύρες, να αποξηρανθούν, να αποστραγγισθούν-υποστραγγισθούν και μετά την φυσική απόπλυσή τους να αρδευτούν από Ταμιευτήρα που θα κατασκευαζόταν στη Β' φάση των έργων, μετά 3-4 χρόνια, όπως προέβλεπαν οι σχετικές μελέτες (Nobile

1913 & Macdonald 1933) και όχι μετά από δεκάδες χρόνια, όπως δυστυχώς συνέβη από κακή πολιτική διαχείριση του θέματος.

IV. Παράλληλα με την διεκδίκηση των μεγάλων έργων αξιοποίησης υδατικών πόρων, οι Θεσσαλοί και ειδικότερα η ΠΑ.Σ.Ε, όχι μόνο δεν υπέστειλε την σημαία της ΟΡΘΟΛΟΓΙΚΗΣ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ & ΕΞΟΙΚΟΝΟΜΗΣΗΣ υδατικών πόρων, αλλά αντίθετα ενημερώνει συνεχώς τους χρήστες νερού και κυρίως τους αγρότες για τα θέματα οικονομίας νερού και επίμονα επιζητεί την σύσταση "Φορέα διαχείρισης των υδατικών πόρων" σε εθνικό και περιφερειακό επίπεδο. Οι βασικές προϋποθέσεις για την επίλυση - σε βάθος χρόνου - των προβλημάτων αυτών της Θεσσαλίας, είναι ο μεσομακροπρόθεσμος σχεδιασμός - προγραμματισμός, η υλοποίηση των αναγκαίων έργων, η αλλαγή - εκσυγχρονισμός του θεσμικού πλαισίου και η άμεση ίδρυση "αρχής ή φορέα διαχείρισης" σύμφωνα και με τις κατευθύνσεις της οδηγίας - πλαίσιο του 2000 της Ε.Ε, στα οποία αναφέρεται με συνοπτική έκθεση του ο κ. Ι. Μυλόπουλος καθηγητής του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης.

Αυτή άλλωστε η εξέλιξη αποτελεί και το νέο χαρακτηριστικό για την Θεσσαλία αλλά και τη χώρα μας γενικότερα, που υποχρεώνει θεσμικούς και κοινωνικούς φορείς να επανεξετάσουν το έργο της μεταφοράς νερού από τον άνω ρου του Αχελώου υπό τα νέα δεδομένα, καθώς δεν μπορεί να υπάρξει ορθολογική διαχείριση νερών στα πλαίσια μίας εθνικής στρατηγικής, χωρίς τα αντίστοιχα έργα και μάλιστα σε συνθήκες πανικού και κοινωνικών αντιδράσεων από την λειψυδρία.

V. Απαιτείται σήμερα πλέον ολοκληρωμένη προσέγγιση για το κρίσιμο χρηματοδοτικό θέμα, δεδομένου ότι ούτε οι εθνικοί πόροι επαρκούν για την υλοποίηση των έργων σε εύλογο χρονικό διάστημα - ιδιαίτερα με τα έργα της Ολυμπιάδας και την πρωτοφανή συγκέντρωση πόρων στο λεκανοπέδιο Αττικής - ούτε από την πλευρά της Ε.Ε. (μέσω του Γ' Κ.Π.Σ.) φαίνεται να υπάρχει δυνατότητα άμεσης χρηματοδότησης, με δεδομένο ότι ο φάκελος του έργου στα αρμόδια όργανα της Ε.Ε. παραμένει κλειστός, όπως διαπιστώσαμε από προηγούμενη επίσκεψη μας στις Βρυξέλλες.

Τα παραπάνω προβλήματα στη χρηματοδότηση, έχουν σαφώς επιβεβαιωθεί από την πορεία των έργων τα τελευταία επτά χρόνια (1996-2002) και αποδεικνύουν ότι δεν αρκούν πλέον γενικόλογες υποσχέσεις .

Με άλλα λόγια είναι επιτακτική η ανάγκη για μία υπεύθυνη θέση από την κυβέρνηση στα παρακάτω αιτήματα της Θεσσαλίας :

- Άμεση επανέναρξη των έργων που σταμάτησαν (με οδυνηρές οικονομικές και κοινωνικές επιπτώσεις).
- Ολοκλήρωση του συνολικού σχεδιασμού και ειδικότερα των έργων κατάντη του Πευκοφύτου (έξοδος σήραγγας).
- Δεσμευτικό χρονοδιάγραμμα με "πακέτο" χρηματοδότησης του έργου ή τμημάτων του από όλες τις δυνατές πηγές χρηματοδότησης (εθνικοί πόροι, Ε.Ε., δανεισμός, αυτόχρηματοδότηση κ.ο.κ.) Ειδικότερα θεωρούμε επιβεβλημένο, εκτός από την συγκεκριμένη δέσμευση για διάθεση εθνικών πόρων, να επανεξετασθεί η επαναφορά του θέματος στα όργανα της Ε.Ε., έστω και για επιμέρους τμήματα του έργου, δεδομένου ότι η εκτροπή είναι ένα "άθροισμα" επιμέρους τεχνικών έργων με διαφορετικό χαρακτήρα και στόχους (περιβάλλον, ύδρευση, γεωργία, ενέργεια κ.λ.π.).

VI. Η ανάδειξη όλων των παραπάνω θεμάτων και ιδιαίτερα του περιβαλλοντικού προβλήματος και των κινδύνων ΕΡΗΜΟΠΟΙΗΣΗΣ-ΞΗΡΑΣΙΑΣ της Θεσσαλικής πεδιάδας, η ενημέρωση των πολιτών, της τοπικής κοινωνίας, των συναρμόδιων Υπουργείων και των κομμάτων, για την αναγκαιότητα και την περιβαλλοντική σημασία των μεγάλων έργων αξιοποίησης και διαχείρισης υδατικών πόρων, σε μία περίοδο έξαρσης του προβλήματος από την έλλειψη υδατικών πόρων στη Θεσσαλία, αποτελούν τους κύριους στόχους της ΠΑ.Σ.Ε.. Σημειώνουμε ότι η ΠΑ.Σ.Ε, χάρη στην σύνθεσή της και την επιστημονική, κοινωνική και πολιτική αντιπροσωπευτικότητά της, αποτελεί έναν αναντικατάστατο και αξιόπιστο παράγοντα για συνεργασία τόσο με την κεντρική διοίκηση όσο και με τα όργανα της Ε.Ε, για την εισαγωγή των θεσμικών αλλαγών που προωθεί η Ε.Ε. και οι οποίες είναι αναγκαίες για να διασφαλίσουν στο μέλλον την "αειφορία" στην διαχείριση των εδαφικών και υδατικών πόρων.

Η ΕΚΤΕΛΕΣΤΙΚΗ ΓΡΑΜΜΑΤΕΙΑ της ΠΑ.Σ.Ε

ΒΑΣΙΛΕΙΟΣ ΑΝΑΓΝΩΣΤΟΠΟΥΛΟΣ ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Πρόεδρος

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΤΖΑΝΑΚΟΥΛΗΣ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΛΑΡΙΣΑΣ

Αναπληρωτής Πρόεδρος

ΗΛΙΑΣ ΒΛΑΧΟΓΙΑΝΝΗΣ

ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Αντιπρόεδρος

ΛΟΥΚΑΣ ΚΑΤΣΑΡΟΣ

ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΛΑΡΙΣΑΣ

Μέλος

ΓΙΑΝΝΗΣ ΠΡΙΝΤΖΟΣ

ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Μέλος

ΜΙΧΑΗΛ ΤΑΜΗΛΟΣ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ

Μέλος

ΧΡΗΣΤΟΣ ΤΕΓΟΣ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

Μέλος

ΚΥΡΙΑΚΟΣ ΜΗΤΡΟΥ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΒΟΛΟΥ

Μέλος

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΑΝΤΖΑΡΑΣ

ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΚΑΛΙΦΩΝΙΟΥ - ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΤΕΔΚ

Μέλος

ΙΩΑΝΝΗΣ ΠΑΤΑΚΗΣ

ΚΑΡΔΙΤΣΑΣ

ΕΥΡΩΒΟΥΛΕΥΤΗΣ - ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ ΟΜΟΣΠΟΝΔΙΑΣ

Μέλος

ΑΘΑΝΑΣΙΟΣ ΚΟΚΚΙΝΟΥΛΗΣ

ΑΓΡΟΤΙΚΩΝ ΣΥΛΛΟΓΩΝ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΕΝΩΣΗΣ ΓΕΩΡΓΙΚΩΝ ΣΥΝΕΤΑΙΡΙΣΜΩΝ

Μέλος

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΜΕΓΑΣ

ΛΑΡΙΣΑΣ

ΒΟΗΘΟΣ ΔΗΜΑΡΧΟΥ ΛΑΡΙΣΑΣ

Μέλος

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΚΑΛΟΓΗΡΟΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΕΩΤ.Ε.Ε / Κεντρικής Ελλάδος

Ταμίας

ΠΕΤΡΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ Τ.Ε.Ε / Τμήμα Κ-Δ ΘΕΣΣΑΛΙΑΣ

Μέλος

ΔΗΜΗΤΡΗΣ ΒΑΣΙΛΕΙΑΔΗΣ

ΠΡΟΕΔΡΟΣ Τ.Ε.Ε / Τμήμα ΜΑΓΝΗΣΙΑΣ

Μέλος

ΣΤΕΦΑΝΟΣ ΠΑΤΡΑΜΑΝΗΣ

πρώην ΝΟΜΑΡΧΗΣ Ν.Α. ΤΡΙΚΑΛΩΝ

Μέλος

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΠΑΠΑΣΤΕΡΓΙΟΥ

πρώην ΔΗΜΑΡΧΟΣ ΤΡΙΚΚΑΙΩΝ ΕΚΠΡΟΣΩΠΟΣ

Μέλος

ΚΩΝ/ΝΟΣ ΓΚΟΥΜΑΣ

ΕΤΑΙΡΕΙΑΣ ΘΕΣΣΑΛΙΚΩΝ ΜΕΛΕΤΩΝ

πρώην ΠΡΟΕΔΡΟΣ ΓΕΩΤ.Ε.Ε / Κεντρικής Ελλάδος

Γεν. Γραμματέας

ΤΑΣΟΣ ΜΠΑΡΜΠΟΥΤΗΣ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ

Μέλος

ΛΙΛΑ ΚΑΡΥΑ

ΠΟΛΙΤΙΚΟΣ ΜΗΧΑΝΙΚΟΣ -

Μέλος

Προϊσταμένη Γραφείου ΕΥΔΕ ΑΧΕΛΩΟΥ